Luxembourg, 2. juli 2024

PRESSEMELDING 08/2024

Dom i sak E-6/23 *Straffesak mot MH*

AVLEDEDE RETTIGHETER FOR EN EØS-BORGERS EKTEFELLE FRA TREDJELAND SOM ER UNDERLAGT ET TIDLIGERE NASJONALT UVISNINGSVEDTAK

EFTA-domstolen ga i dag en rådgivende uttalelse som svar på spørsmål forelagt av Norges Høyesterett i straffesak mot MH om tolkningen av direktiv 2004/38/EC («direktivet»).

MH er iransk statsborger som kom til Norge som asylsøker i 2008. Han fikk endelig avslag på sin asylsøknad i Utlendingsnemnda (UNE) ved vedtak 4. april 2011, der det ble satt frist til 28. februar 2012 for utreise fra Norge og Schengen-området. MH forlot imidlertid ikke Norge innen utløpet av denne fristen, og Utlendingsdirektoratet (UDI) fattet derfor vedtak om utvisning og innreiseforbud til Norge i fem år. Den 23. februar 2017 ble han dømt til ni måneder fengselsstraff for oppbevaring og transport av hasj og marihuana, samt falsk forklaring og bruk av falske identifikasjonspapirer under politikontroll. Senere samme år fattet UDI vedtak om utvisning av MH fra Norge med varig innreiseforbud til Norge. MH ble deretter pågrepet av norsk politi 6. februar 2019 og uttransportert til Iran 11. mars 2019. I 2020 fikk MH innvilget oppholdstillatelse med flyktingstatus i Hellas. Han reiste deretter til Sverige, hvor han bosatte seg med sin ektefelle og hennes datter, som begge er norske statsborgere. MH og hans kone giftet seg i 2019. MH har arbeid i Sverige. MH og hans kone har en datter sammen, som ble født i Norge i mars 2022.

Den 24. mai 2022 ble MH pågrepet av norsk politi i Moss, sør for Oslo, opprinnelig for kjøring i ruspåvirket tilstand. Han ble senere tiltalt for overtredelse av utlendingsloven, for å ha oppholdt seg i riket til tross for at han var utvist fra Norge med varig innreiseforbud. Ved dom i Søndre Østfold tingrett 6. juli 2022 ble MH funnet skyldig. MH anket dommen. Borgarting lagmannsrett kom senere til samme resultat som tingretten. MH anket den siste dommen til Høyesterett, som anmodet EFTA-domstolen om en rådgivende uttalelse. Høyesterett forela tre spørsmål 22. juni 2023.

Ved sitt første spørsmål spurte den amodende domstolen i hovedsak om direktivet gir en tredjelandsborger som er familiemedlem til en EØS-borger som har utøvd sin rett til å flytte til og bosette seg i en annen EØS-stat enn sin hjemstat, rett til innreise og kortvarig opphold i EØS-borgerens hjemstat, også der tredjelandsborgeren før han ble omfattet av direktivet, var gjenstand for et innreiseforbud til EØS-borgerens hjemstat i

samsvar med nasjonale regler som gjelder for tredjelandsborgere. EFTA-domstolen konstaterte at reglene i direktivet kapittel VI må tolkes slik at de ikke tillater en EØS-stat å nekte innreise og opphold på sitt territorium for en tredjelandsborger som er gift med en EØS-borger, bare med den begrunnelse at tredjelandsborgeren tidligere var gjenstand for et innreiseforbud på grunnlag av nasjonale tiltak som var ilagt i forbindelse med tidligere overtredelser, på et tidspunkt før han eller hun hadde oppnådd avledede rettigheter til fri bevegelighet etter direktivet, uten forutgående kontroll av at vedkommendes tilstedeværelse på EØS-statens territorium utgjorde en virkelig, umiddelbar og tilstrekkelig alvorlig trussel mot en grunnleggende samfunnsinteresse etter direktivet artikkel 27 nr. 2.

Ved sitt andre spørsmål spurte den anmodende domstolen om direktivet artikkel 32 får anvendelse, eventuelt ved analogi, i en situasjon som beskrevet i det første spørsmålet, med den følge at de nasjonale myndighetene i innreisestaten kan kreve at tredjelandsborgeren søker om å få innreiseforbudet opphevet før vedkommende reiser inn i den staten. EFTA-domstolen fastslo at direktivet artikkel 32 ikke får anvendelse, hverken direkte eller ved analogi, på en situasjon der et innreise- og oppholdsforbud ikke er begrunnet med at det foreligger en virkelig, umiddelbar og tilstrekkelig alvorlig trussel mot offentlig orden eller offentlig sikkerhet.

Ved sitt tredje spørsmål søkte den anmodende domstolen i hovedsak veiledning om direktivet artikkel 36 eller andre EØS-rettslige forpliktelser begrenser EØS-statenes adgang til å straffe brudd på nasjonale vedtak om innreiseforbud. Den anmodende domstolen spurte særlig om det finnes noen begrensninger på EØS-statenes bruk av sanksjoner i en sak som den foreliggende når det gjelder straffart og -utmåling. EFTA-domstolen konstaterte at artikkel 36 ikke får anvendelse på en situasjon som den hovedsaken gjelder. Overholdelse av direktivet artikkel 27 er imidlertid særlig påkrevd der EØS-staten ønsker å straffe en tredjelandsborger for å ha reist inn på og/eller oppholdt seg på dens territorium i strid med nasjonal utlendingslovgivning forut for at vedkommende ble familiemedlem til en EØS-borger. I fravær av en ny vurdering i samsvar med direktivet er hans eller hennes tilstedeværelse på territoriet til EØS-staten lovlig etter EØS-retten. En slik person kan derfor ikke ilegges sanksjoner etter nasjonal lovgivning for brudd på det opprinnelige innreiseforbudet ved å utøve de avledede rettighetene vedkommende har etter direktivet.

Avgjørelsen er tilgjengelig i fulltekst på EFTA-domstolens nettisde, se www.eftacourt.int.

Denne pressemeldingen er et uoffisielt dokument, og er ikke bindende for EFTA-domstolen.